

KUNTOUTUS TYÖURIEN PIDENTÄJÄNÄ

Kuntoutus-lehden vuoden 2021 teemanumeron aiheeksi valittiin ”kuntoutus työllisyysasteen nostajana”. Työurien pidentäminen ja työllisyysasteen nostaminen on ollut keskeinen tavoite usealla hallituskaudella. Halusimme julkaista teemanumerossa tästä aiheesta kootusti uusia tutkimustuloksia. Teeman valinnalla haluttiin myös tuoda näkyväksi sitä, kuinka monenlaisilla kuntoutuksellisilla keinoilla pystytään työllistymiseen ja työssä jatkamiseen vaikuttamaan, onhan kuntoutuksen keinoin mahdollista esimerkiksi tukea osatyökykyisten työllistymistä, helpottaa nuorten työelämään kiinnittymistä sekä edistää erilaisia työkyvyn ongelmia kokevien työssä jatkamista.

Helmikuun alussa 2020 tehdyn teemavalinnan jälkeen tällä saralla ja suomalaisessa työelämässä on tapahtunut paljon. Hallitus on toteuttanut useita teemalehtemme aiheita koskevia toimia, jotka edistävät työllisyyttä nyt ja jatkossa. Näitä ovat laajasti ottaen hallituksen työkykyohjelma ja työllisyyden kuntakokeilut eri osa-alueineen, samoin kuin osatyökykyisten työllistymistä edistävä erityistehtäväyhtiö, yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen, hankinnoilla työllistämisen vauhdittaminen sekä työllisyyttä edistävän tutkijaryhmän raportin (Busk ym. 2021) julkaiseminen ja jatkossa sen suositusten hyödyntäminen, muutamia erityyppisiä ja -tasoisia esimerkkejä mainitakseni. Kuluneen puolentoista vuoden aikana ovat myös hallituksen työllisyystavoitteet edistyneet: työllisten lukumäärä on kasvanut ja olemme aiempaa lähempänä hallituksen tavoittelemaa työllisyysastetta. Samaan aikaan tapahtuu myös kuntoutuksen kentällä uudistamistyötä, jonka vaikutukset työkyvyn tukemiseen ja esimerkiksi osatyökykyisten työllistymiseen selviävät jatkossa.

Noin kuukausi teemavalinnan jälkeen alkoivat koronavirusepidemian aiheuttamat suuret muutokset yhteiskunnassa ja työelämässä, muun muassa laajamittainen etätyöskentely. Koronaepidemian aikana tapahtui työkyvyttömyyseläkkeiden alkavuudessa muutoksia, jotka tosin saattavat olla tilapäisiä. Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrä kääntyi vuonna 2020 laskuun (ETK 2021a). Vähennystä tapahtui samassa suhteessa molemmissa yleisimmissä työkyvyttömyyseläkkeiden perustana olevissa sairauspääryhmissä: mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöissä sekä tuki- ja liikuntaelinten sairauksissa

(ETK 2021b). Sen sijaan Kelan kuntoutusetuuksia saaneiden lukumäärä jatkoi kasvuaan vuoden 2020 aikana. Erityisesti kasvoi Kelan kuntoutuspsykoterapian saajien lukumäärä (Kela 2021). On mielenkiintoista tulevaisuudessa nähdä tutkimustuloksia koronavirusepidemian vaikutuksista sekä työ- ja toimintakykyyn, osatyökykyisten työllistymiseen että kuntoutukseen osallistumiseen.

Teemalehteen tarjottujen käsikirjoitusten runsaus yllätti meidät ja osoitti, kuinka ajankohtainen ja tärkeä tutkimusaihe on. Kirjoituksia tuli niin runsaasti, että julkaisemme ne lehden kahdessa eri numerossa, joista tämä on ensimmäinen. Tässä lehdessä pääpainona on työssä jatkamisen tuki kuntoutuksellisin keinoin, artikkeleissa käsitellään enimmäkseen osatyökykyisiä työelämässä. Myös seuraava Kuntoutuslehti kuuluu siis kuntoutus työllisyysasteen nostajana -teeman kokonaisuuteen, hieman toisella painotuksella.

Suuri kiitos sekä nyt käsillä olevan että seuraavan numeron kirjoittajille tämän yhteiskunnallisesti ja inhimillisesti tärkeän teeman edistämisestä tutkimuksen keinoin! Samalla kutsumme kaikki teemalehden kirjoittajat hankkimaan tärkeille tutkimustuloksilleen lisää näkyvyyttä kirjoittamalla niistä blogin osatyökykyisten työllistymistä edistäväälle Tie työelämään -verkkosivustolle (tietyoelamaan.fi).

Lähteet

- Busk H, Järvensivu A, Kauhanen A, Kauhanen M, Pesola H, Pärnänen A, Shemeikka R, Stenholm P, Jäntti M (2021) Työllisyyden tutkijaryhmän raportti. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:40. Työ- ja elinkeinoministeriö, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-868-4>
- ETK (2021a) Suomen eläkkeensaajat (Etk.fi-tilastosivu). Eläketurvakeskus. <https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ja-ennusteet/tilastot/tyoelakkeensaajat/>
- ETK (2021b) Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä kääntyi laskuun koronavuonna. Lehdistötiedote 22.3.2021. <https://www.etk.fi/ajankohtaista/tyokyvyttomyyselakkeelle-siirtyneiden-maara-kaantyi-laskuun-koronavuonna/>
- Kela (2021) Kelan kuntoutustilasto 2020. Suomen virallinen tilasto, sosiaaliturva 2021. Kansaneläkelaitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021042011121>

Riikka Shemeikka

*Teemanumeron toimittaja, Kuntoutus-lehden toimituksen jäsen
Dosentti, VTT, FM, johtaja, tutkimus ja kokeilut, Kuntoutussäätiö*